

ПОЛОЖЕННЯ про супервізію

Загальна частина

1. Це Положення визначає основні вимоги до здійснення супервізії у сфері психічного здоров'я.

2. Фахівці у сфері психічного здоров'я (далі – фахівці) здійснюють супервізію (надання професійної підтримки) відповідно до нормативно-правових актів, затверджених центральними органами виконавчої влади у сферах, до яких відносяться професії таких фахівців, з урахуванням особливостей цього Положення.

Фахівці з числа працівників сфери охорони здоров'я, які надають первинну медичну допомогу, здійснюють супервізію (надання професійної підтримки) в межах Програми дій із подолання прогалин у сфері психічного здоров'я (mhGAP) з урахуванням особливостей цього Положення.

Інші фахівці з числа працівників сфери охорони здоров'я здійснюють супервізію (надання професійної підтримки) в межах науково обґрунтованого психотерапевтичного методу, якщо її здійснення передбачено цим методом.

Вимоги цього Положення не поширюються на педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес у закладах загальної середньої освіти та проходять супервізію у порядку, визначеному МОН.

3. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

інтервізія – форма індивідуальної або групової професійної підтримки фахівців у сфері психічного здоров'я, що здійснюється з дотриманням принципу «рівний-рівному», передбачає обмін досвідом, колегіальний аналіз випадків, рефлексію з питань професійних напрямів роботи та забезпечує підвищення якості роботи, профілактику професійного вигорання, поширення ефективних методів роботи і подолання спільних проблем;

кризова інтервенція – комплекс заходів з психосоціальної та психологічної допомоги, що надаються на різних рівнях для підтримки психічного здоров'я населення та спрямована на подолання труднощів та покращення самопочуття у кризових ситуаціях;

Програма дій із подолання прогалин у сфері психічного здоров'я (mhGAP) – міжнародна ініціатива, спрямована на розширення доступу до базових послуг з психічного здоров'я шляхом підготовки фахівців та інтеграції допомоги на рівні первинної медичної допомоги;

супервізант – фахівець, який отримує супервізійний супровід;

супервізійна сесія – структурована професійна зустріч учасників супервізії за визначеним планом з дотриманням тематичних і часових меж;

супервізор – фахівець, який здійснює супервізійну практику за видами супервізії, визначеними в пункті 7 цього Положення, та відповідає вимогам до супервізора, визначеним пунктами 10-11 цього Положення. Відповідно до своєї компетенції супервізор може здійснювати супервізію за видами, які визначені пунктом 7 цього Положення.

Інші терміни у цьому Положенні вживаються у значеннях, наведених в Законах України «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні», «Про соціальні послуги», «Про освіту» та інших нормативно-правових актів у сфері психічного здоров'я.

4. Супервізія ґрунтується на таких принципах:

відповідальність;
добровільність;
етичність;
індивідуальний підхід;
конфіденційність;
орієнтованість на розвиток;
партнерство;
професійна відповідність;
структурованість;
добросовісність.

5. Основні функції супервізії: діагностична, аналітична, консультативна, наставницька, підтримувальна, фасилітативна, посередницька.

Супервізія може одночасно реалізовувати декілька функцій залежно від потреб фахівця у сфері психічного здоров'я та цілей супервізійної взаємодії.

6. Завдання супервізії:

забезпечення якості послуг у сфері психічного здоров'я;
подолання професійних труднощів фахівцями;
аналіз та усунення недоліків у роботі фахівців, вдосконалення організації їх роботи;
мотивування до професійного розвитку;
забезпечення дотримання етичних норм та стандартів надання послуг у сфері психічного здоров'я;
запобігання професійному вигоранню фахівців;
забезпечення емоційної підтримки фахівців.

7. Види супервізії:

супервізія в межах кризової інтервенції, що надається фахівцям;
супервізія за професійним напрямом;
супервізія у науково обґрунтованому психотерапевтичному методі;

інтервізія;
 супервізія в межах Програми дій із подолання прогалин у сфері психічного здоров'я (mhGAP).

8. Форми супервізії:

- 1) очна;
- 2) дистанційна – здійснюється з використанням послуг міжособистісних електронних комунікацій (відеозв'язку) через мережу Інтернет без фізичної присутності учасників у одному просторі.

9. Залежно від поставленої мети, супервізія може одночасно охоплювати кілька видів і форм.

Вимоги до супервізора

10. Супервізором може бути особа, яка відповідає таким вимогам:

- 1) має сертифікат фахівця за відповідним професійним напрямом роботи у сфері психічного здоров'я або у відповідному науково обґрунтованому психотерапевтичному методі;
- 2) має досвід професійної діяльності у сфері психічного здоров'я не менше трьох років, з яких не менше двох років – за професійним напрямом супервізії.

Для осіб, які здійснюють супервізію в межах Програми дій із подолання прогалин у сфері психічного здоров'я (mhGAP), допускається формування досвіду професійної діяльності за напрямом паралельно із здійсненням супервізійної діяльності після отримання сертифіката супервізора відповідної програми;

3) пройшов захід безперервного професійного розвитку за одним із видів супервізії, визначених у пункті 7 цього Положення, тривалістю не менше 120 годин (4 кредити ЄКТС), що включає теоретичні та практичні модулі та підтверджену супервізійну практику (крім осіб, які здійснюють супервізію в межах Програми дій із подолання прогалин у сфері психічного здоров'я (mhGAP)).

Проходження такого заходу та відповідність критеріям, визначеним підпунктами 1, 2 цього пункту, підтверджується Сертифікатом супервізора за формою згідно з додатком 1 до цього Положення, виданим організатором заходу безперервного професійного розвитку (суб'єктом підвищення кваліфікації).

Проходження заходу безперервного професійного розвитку для супервізорів в межах Програми дій із подолання прогалин у сфері психічного здоров'я (mhGAP) підтверджується сертифікатом тренера та/або супервізора програми mhGAP, виданого з дотриманням вимог Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 725 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 58, ст. 3606).

11. Основними завданнями супервізора є:
 планування, організація та проведення супервізії;
 вибір конкретних технік супервізії з урахуванням індивідуальних потреб супервізанта (-ів), специфіки випадку (-ів), мети супервізійної підтримки та етичних міркувань.

Організація супервізійного процесу

12. Супервізія здійснюється в межах структурованого процесу, що передбачає узгодження між супервізором і супервізантом таких елементів: мета, вид супервізії, її форма, тривалість, частота зустрічей, обсяг годин, методи роботи, правила конфіденційності, принципи зворотного зв'язку, а також умови завершення супервізійного процесу.

Супервізія не може здійснюватися супервізором, який водночас виконує адміністративні або управлінські функції щодо супервізанта.

13. За кількістю учасників супервізія може бути:
 індивідуальною;
 груповою – до 10 супервізантов.

14. За строками проведення супервізія може бути плановою і позаплановою.

15. Супервізія включає такі етапи:

1) підготовчий етап, який передбачає визначення учасників супервізійного процесу; ознайомлення супервізора із запитом, попередніми матеріалами або випадком; формулювання мети та завдань супервізії; уточнення повноважень супервізора; погодження принципів взаємодії, зокрема питань конфіденційності, добровільності та етичності; визначення виду та форми супервізії; складання плану супервізійної сесії та погодження її тривалості;

2) основний етап, який передбачає безпосереднє проведення супервізійної сесії, що включає: налагодження робочого контакту; уточнення запиту, очікувань і мети супервізії; визначення предмета супервізії; опис і рефлексія конкретного випадку або професійної ситуації; обговорення можливих стратегій і варіантів дій; надання конструктивного зворотного зв'язку;

3) завершальний етап, який передбачає підбиття підсумків супервізійної сесії; оцінку досягнення поставлених цілей і результатів; визначення потреби в подальшій супервізії та орієнтовної теми наступної зустрічі; документування результатів супервізії (за потреби та відповідно до вимог програми).

16. За результатами супервізії супервізором видається супервізанту Сертифікат про проходження супервізії за формою згідно з додатком 2 до цього Положення, який підписується супервізором шляхом накладення кваліфікаційного електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису відповідно до Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

17. Фінансування супервізії здійснюється за рахунок коштів фізичних, юридичних осіб та інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

Для проведення супервізії допускається залучення супервізора, який відповідає вимогам, встановленим пунктом 10 цього Порядку, на договірних засадах.
